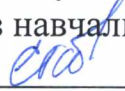

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

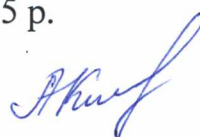
ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Олена ГАВРИШ
« 29 » 08 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи сільськогосподарської кооперації

Освітньо-професійний ступінь	-	фаховий молодший бакалавр
Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС		3
Розробник		ПРОГОННА Любов викладач

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісією економічних спеціальностей.
Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії

Анна КОГУТ

Опис навчальної дисципліни

№	Назва	
3	Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
5	Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
6	Семестр(семестри)	VII (БСО) V (ПЗСО)
7	Загальна кількість годин(кредитів ЄКТС)	90 (3)
8	Аудиторні заняття в тому числі: лекції практичні семінарські	50 30 20 -
9	Форма семестрового контролю	диференційований залік
10	Мова викладання	українська
11	Самостійна робота студента	40

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання дисципліни	Мета вивчення дисципліни: формуванні у студентів системи знань про сутність кооперації, її принципи та організаційно-економічні засади функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; забезпечення достатнього рівня теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів вищої освіти економічної спеціальності, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань організаційних процесів щодо управління аграрним бізнесом та пріоритетних напрямків їх розвитку; вмінь, спрямованих на оволодіння методами наукового дослідження і обґрунтованого підходу до вирішення складних питань створення і ведення господарства в умовах ринку, на засадах приватної власності на землю і майно, вести господарську діяльність, з метою підвищення ефективності та прибутковості створеного бізнесу.
Завдання вивчення дисципліни	Основні завдання: вивчення теорії і практики організації сільськогосподарських кооперативів; набуття навичок аналізу процесів, що відбуваються у роботі сільськогосподарських кооперативах. ознайомлення студентів з теоретичними засадами організації сільськогосподарської кооперації; методичними підходами раціоналізації та проектування сільськогосподарських кооперативів; оволодіння практичними навичками обґрунтовувати проектні рішення щодо підвищення ефективності роботи кооперативів; застосування дослідницьких і організаторських здібностей у процесі розроблення організаційних проектів створення кооперативів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Критерії
5 (відмінно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом з дисципліни «Основи сільськогосподарської кооперації», здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Під час модульного контролю здійснюється тестовий контроль на платформі Moodle. Якщо студент отримав 86-100 балів – оцінка 5 (відмінно) .
4 (добре)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з сільськогосподарської кооперації, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів. Під час модульного контролю здійснюється тестовий контроль на платформі Moodle. Якщо студент отримав 70 - 85 балів – оцінка 4 (добре) .
3 (задовільно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з навчальної дисципліни «Основи сільськогосподарської кооперації», виявляє знання

	лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях. Під час модульного контролю здійснюється тестовий контроль на платформі Moodle. Якщо студент отримав 50- 69 балів – оцінка 3 (задовільно) .
2 (незадовільно)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичних завданнях завданні припущенні суттєві помилки. Під час модульного контролю здійснюється тестовий контроль на платформі Moodle. Якщо студент отримав менше 50 балів – оцінка 2 (незадовільно) .

Тематичний план

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього	Аудиторні		Самостійна робота
			лекції	практичні	
	Модуль 1	26	8	4	14
	Тема 1. Вступ	4	2		2
	Тема 2. Організаційно-економічні основи сільськогосподарських кооперативів	10	2	2	6
	Тема 3. Основи функціонування сільськогосподарських кооперативів	12	4	2	6
	Модуль 2	30	10	12	8
	Тема 4. Організація кооперативів в сфері АПК	22	8	10	4
	Тема 5 Організація сільськогосподарських кредитних спілок як форми кредитного кооперування	8	2	2	4
	Модуль 3	34	12	4	18
	Тема 6. Основи кооперативного маркетингу	16	6	2	8
	Тема 7 Менеджмент сільськогосподарських кооперативів	10	4		6
	Тема 8 Фінансова діяльність сільськогосподарських кооперативів	8	2	2	4
	Всього	90	30	20	40

Зміст програми навчальної дисципліни

№ заняття	Номер модуля, теми програми. Тема заняття та його короткий зміст	Кількість годин			Види навчальних занять та методи їх проведення	Навчально-методична література, унаочнення, методичні рекомендації інструкційні матеріали, тощо	Самостійне вивчення	Форми контролю
		всього	аудиторні	сам. вивчення				
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
	Модуль 1	26	12	14				
1	Вступ.	4	2	2	Лекція	(1)	1.3. Історія становлення та розвитку СК в Україні.	
	1.Необхідність і місце с.-г.кооперації в структурі АПК України. Зміст дисципліни та її значення.				розповідь бесіда	с.7-8, 10-15,	1. Зародження кооперативного руху в Україні.	
	2. Сутність кооперації,мета, значення та необхідність.						2. Розвиток кооперації за часів революції та визвольних змагань.	
	3.Суть та значення сільськогосподарського кооперативу						3. Розвиток кооперації на західноукраїнських землях між двома світовими війнами.	
	4. Види діяльності СК.						4. Кооперація за часів СРСР.	
	Тема 2.Організаційно-економічні основи створення СК.	10	4	6			(2) с. 34-55	
2	Тема 2.1 Організаційно-економічні основи створення СК.		2		Лекція	(1)		Усне
	1. Планування заходів і послідовність дій щодо створення кооперативу.				розповідь бесіда	с.31-36, 43-45.		опитування
	2. Ініціювання створення кооперативу.					Демонстрація відеофільму		
	3. Резервування найменування						Тема 2.2 Розвиток с.г кооперації в Україні.	
	4. Розробка установчих документів							

	5. Організація проведення зборів засновників.						1. Сільськогосподарські асоціації і товариства.	
	6. Державна реєстрація.						2. Ощадно-позичкові та кредитні товариства.	
	7. Відкриття банківського рахунку.						3. Сільські споживчі товариства.	
	.						(1) с. 86-101	Захист ПР
3	Практична робота 1		2		Практичне заняття	Законодавчі акти		
	Ознайомлення з основними положеннями Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»				розповідь	Інструкційні картки	Тема 2.3 Закон України «Про кооперацію»	
					бесіда			
					пояснення			
	Тема 3. Основи функціонування сільськогосподарських кооперативів.	12	6	6			Тема 3.3. Державна політика у сфері СК.	Усне
4	Тема 3.1. Організація функціонування СК.		2		Лекція	(1)с.	1. Загальне та галузеве законодавство у сфері СК.	опитування
	1. Формування адміністрації та визначення її функцій.				розповідь	156-161	2. Спеціальне законодавство у сфері СК.	
	2. Розробка організаційної структури кооперативу.				Бесіда		(2) с. 83-97	
	3. Правила внутрішньогосподарської діяльності.							
							Тема 3.4. Роль сільськогосподарської кооперації в розвитку сільських територій України.	Усне
5.	Тема 3.2. Капітал кооперативу.		2		Лекція	(1) с.	1. Основні соціально-економічні проблеми розвитку українського села.	опитування
	1. Майно та фінанси сільськогосподарського кооперативу. Визначення потреби в ресурсах.				розповідь	164-166	2. Роль СК в розвитку села.	
	2. Джерела і форми поповнення капіталу.				бесіда		(2) с. 116-129	
	3. Внески СК.							
6	Практична робота 2		2		Практичне заняття	Інструкційна карта		Захист ПР
	Розрахунок вступних внесків.				розповідь			
					пояснення			

	Модуль 2	30	22	8				
	Тема 4. Організація кооперативів у сфері АПК.	22	18	4				
7	Тема 4.1. Організація постачальницько-збутових кооперативів.		2		Лекція бесіда пояснення розповідь	(1) с. 167-171		Усне опитування
	1. Мета постачальницько-збутових кооперативів.					Демонстрація відеофільму	Тема 4.5. Земельні відносини в СК	
	2. Вибір постачань, постачальників і покупців.						1. Земельні відносини в СК. (2) с. 152-155	
	3. Організація економічних відносин.							
	4. Потреба у фінансуванні та його джерела.							Захист ПР
8	Практична робота 3		2		Практичне заняття розповідь пояснення	Інструкційна карта	Тема 4.6. Інформаційно-консультативне забезпечення створення і функціонування кооперативів.	Захист ПР
	Прогнозування обсягів купівлі ресурсів в постачальницькому кооперативі.						1. Роль інформаційно-консультативних служб у створенні і розвитку кооперативів.	
9	Практична робота 4		2		Практичне заняття розповідь пояснення	Інструкційна карта	2. Організаційні форми інформаційно-консультативних служб.	Фронтальне опитування
	Прогнозування обсягів продажу продукції.						(1) с. 200-205	
10	Тема 4.2. Організація кооперативів переробних та зізберігання продукції.		2		Лекція бесіда пояснення	(3) с. 10-15		
	1. Організація переробних кооперативів							
	2. Організація кооперативів зі зберігання							
11	Практична робота 5		2		Практичне заняття	Інструкційна карта		
	Прогнозування обсягів продукції ,							Захист ПР

	що потребує переробки та зберігання.				розповідь пояснення			
12	Тема 4.3. Організація кооперативів із спільного використання техніки.	2			Лекція	(1) с.		
	1. Мета кооперативу.				бесіда	171-175		Тестове опитування
	2. Особливості створення кооперативів МТС.				пояснення			
	3. Встановлення цін на послуги.							
13	Практична робота 6	2			Практичне заняття	Інструкційна карта		Захист ПР
	Планування виконання робіт членам сільськогосподарського кооперативу				розповідь пояснення			
14	Тема 4.4. Організація молочарських кооперативів.	2			Лекція	(3) с.		
	1. Створення молочарських кооперативів.				бесіда	36-43		
	2. Матеріальна база кооперативу.				пояснення	Демонстра - ція відеофільму		Фронтальне опитування
	3. Діяльність молочарського кооперативу							
15	Практична робота 7	2			Практичне заняття	Інструкційна карта		Захист ПР
	Оформлення договірних відносин в молочарському кооперативі.				розповідь пояснення			
	Тема 5. Організація сільськогосподарських кредитних спілок як форми кооперативного кредитування.	8	4	4				
16	Тема 5.1 Організація сільськогосподарських кредитних спілок як форми кооперативного кредитування.				Лекція	(1)с.	5.2. Організація сільськогосподарських кредитних спілок як форми кооперативного кредитування.	
		2			розповідь	183-193		Усне опитування
					бесіда	Демонстрація		

	1.Форми та моделі кооперативних спілок в Україні. Їх значення в аграрній сфері.		-		відеофільму	1. «Сільські каси» - класична модель сільського кредитного кооперативу.	
	2. Види внесків .					2. Основні моделі кооперативної системи сільського кредитування.	
	3. Класифікація та умови надання позик.					(1) с. 183-193	
17	Практична робота 8 Прогнозування потреб в кредитних ресурсах.	2		Практичне заняття розповідь пояснення	Інструкційна карта		Захист ПР
	Модуль 3	34	16	18			
						6.4 Система руху товарів у кооперативі.	
	Тема 6. Основи кооперативного маркетингу.	16	8	8		1.Сутність ,функції і типи каналів розподілу.	
18	Тема 6.1.Сутність і зміст маркетингу.	2		Лекція розповідь бесіда	(1) с. 207-214 215-220	2. Збут с.г .продукції через кооператив. (1) с. 251-257	Тестове опитування
	1.Поняття і система елементів маркетингу.						
	2.Маркетинг у сільському господарстві.						
	3. Маркетинг в обслуговуючих сільськогосподарських кооперативах.					6.5.Кооперативний маркетинг в США	
	4.Характеристика основних типів ринку.					(1) с. 257-261	
19	Тема 6.2. Маркетингова товарна політика та політика комунікацій	2		Лекція розповідь бесіда	(1) с. 238-243 262-265	6.6 Інформація та її роль у формуванні стратегії ціноутворення в кооперативі	Усне опитування
	1. Суть маркетингової товарної політики в СК					(1) с.249-251	
	2. Інноваційна політика.						

	3. Асортиментна політика.						
	4. Маркетингова політика комунікацій						
20	Тема 6.3. Ціноутворення в сільськогосподарському кооперативі.		2		Лекція розповідь бесіда	(1) с. 244-251	Усне опитування
	1. Система ціноутворення в обслуговуючому кооперативу.						
	2. Встановлення ціни продажу в переробному та заготівельно-збутовому кооперативі.						
21	Практична робота 9 Розрахунок кінцевих цін за продукцію.		2		Практичне заняття розповідь пояснення	Практичне заняття	Захист ПР
	Тема 7. Менеджмент сільськогосподарських кооперативів.	10	4	6			
						7.3 Менеджмент сільськогосподарського кооперативу.	
22	Тема 7. 1. Особливості управління в кооперативах.		2		Лекція розповідь бесіда	(1)с. 392-399	Тестове опитування
	1. Система управління.					Закон України	1. Суть і зміст менеджменту.
	2. Органи управління.						2. Основні принципи управління.
	3. Органи контролю.						3. Функції менеджменту.
	4. Демократизація кооперативної діяльності.					«Про сільськогосподарську кооперацію»	(1)с.350 -365
23	7. 2 Управління персоналом.		2		Лекція розповідь бесіда	(1)стор. 392-399	
	1. Визначення потреби в персоналі.						
	2. Технологія управління						

	персоналом.						
	3. Використання персоналу та управління його діловою кар'єрою.						
	8.Фінансова діяльність кооперативів.	8	4	4			
24	8.1Фінансова діяльність кооперативів.						Усне опитування
	1. Характеристика і склад грошових надходжень.		2		Лекція розповідь	(1)с. 277-289	
	2. Управління обіговими засобами та поточними витратами.				бесіда		
							7.4. Розробка і процес ухвалення управлінських рішень.
25	Практична робота № 10		2		Практичне заняття	Інструкційна карта	Захист ПР
	Розрахунок фінансового стану кооперативу.				розповідь пояснення		1.Особливості ухвалення управлінських рішень.
							2.Види управлінських рішень.
							(1)стор. 400-406
							8.2 Порядок оподаткування кооперативів.
							1.Система оподаткування України.
							2. Види податків
							(1) Стор. 286-296
	Всього	90	50	40			

Рекомендована література

(основна, додаткова)

1. Основи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації: Навч. посібник. / В.В.Зіновчук, Л.В.Молдаван, В.Б.Моссаковський та ін. – К.: Вища освіта, 2001.
2. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація: Навч. посібник./уклад. О.Рудік. – К., 2013
3. Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив. Практичний посібник./Гончаренко В.В.
4. Ільчук М.М., Зрібняк Л.Я., Мельник С.І. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. – Вінниця: Нова книга, 2008

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сільськогосподарські кооперативи : плюси та мінуси
<https://eos.com/uk/blog/silskohospodarski-kooperatyvy/>
2. Порядок створення та реєстрації СК
<https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/>
3. Законодавство про сільськогосподарські кооперативи.
<https://agro-business.com.ua/agro/u-pravovomu-poli/item/20618-zakonodavstvo-pro-silskohospodarski-kooperatyvy.html>
4. Як розробити бізнес-план багатofункціонального сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.
http://cba.org.ua/images/MANUALS/CBA-III_Business_Planning_Manual.pdf
5. Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив
<https://core.ac.uk/download/pdf/300240342.pdf>
6. Методичні рекомендації з розробки бізнес-плану обслуговуючого кооперативу зі зберігання, доробки та маркетингу зерна .
<http://dobrobut-hromad.org/wp-content/uploads/2016/01/grain-coop-bp-methodology.pdf>
7. Інвестиційний проект створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.
https://issuu.com/nnc_iae/docs/18_26_inv_pro_stv_sil
8. Методичні рекомендації з організації молочарських обслуговуючих кооперативів.

https://issuu.com/nnc_iae/docs/18_8_met_rek_z_orh

9. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 21 липня 2020 року

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>

10. Закон України «Про кооперацію»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>

11. Постанова «Про затвердження модульних статутів сільськогосподарського кооперативу» від 3.03.2021 р.

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-modelnih-statut-a175>